

PASAJ LA ACT ȘI PSIHOZĂ¹

Pasajul la act ca prim (și unic) semn al intrării în psihoză. Sau nu?

Acesta ar fi putut fi un titlu mai explicit (chiar dacă mai lung) al lucrării de față.

Pornind de la cazul crimei surorilor Papin și –de ce nu?– cel al copilotului de la Germanwings² (cu datele destul de sărace și incomplete pe care le-am putut culege până acum), vom încerca să aflăm dacă este posibil ca acești autori ai unor crime odioase, sălbatice și, mai ales, inexplicabile, să nu fi manifestat nici un semn de tulburare prevestitoare a psihozei.

Să fi fost cele două menajere exemplare „adeverate perle” (cum le numea patroana lor), iar copilotul „un tânăr liniștit, politicos și pasionat de zbor” (cum apreciau colegii și vecinii) până în momentul tragicului și violentului act?

Pe de o parte, o crimă extrem de privată (autoarele crimei locuiau în aceeași casă cu victimele – patroana și fiica acesteia –de șapte ani) și de o sălbăticie unică în analele medicinei legale, pe de alta, o crimă „neutră”, efectuată cu metodă, netulburat, în tăcere, suprimând cu minimum de gesturi viețile a 149 de oameni complet necunoscuți.

Sunt oare pasajele la act, care se succed zilele astea cu rapiditate, chiar atât de greu de prevăzut, de anticipat de către anturaj și, în unele cazuri, chiar de către terapeuți? Astfel, băiatul de pe scara blocului, care își salută vecinii și nu creează probleme nimănui, iese într-o vineri seara la un fast food și ucide, cu un desăvârșit sânge rece, adolescenți, trecători, la întâmplare, sfârșind prin a-și trage un glonte în cap³.

Mai mult, este sinuciderea, întâlnită în multe dintre cazurile unor astfel de masacre, doar o metodă de a scăpa de consecințele legale sau este desăvârșirea actului criminal, perfect motivată în această logică a nebuniei?

¹ Lucrarea care va fi prezentată în cadrul Conferinței este o variantă revăzută și adăugită a textului prezentat în 26 noiembrie 2016 la Paris, în cadrul Zilelor EPFCL France cu tema „Act și inhibiție”

² Este vorba de Andreas Lubitz, autorul prăbușirii suicidare a avionului Germanwings de pe ruta Barcelona-Dusseldorf din 24 martie 2015

³ Referință la atentatul din 22 iulie 2016 de la Munchen, soldat cu 10 morți și 22 răniți, al cărui autor, un tânăr germano-iranian în vârstă de 18 ani, s-a sinucis înainte de a fi capturat de către poliție.

Altă prolemă pe care o vom aborda va fi dacă există pasaj la act simultan, cum pare să fi fost cel al surorilor Papin. Sau, mai aproape de timpul nostru, cel al cuplului de atacatori adolescenți de la Columbine High. Și, dacă actul, pentru unul dintre parteneri, este indus, este posibil să nu mai lase nici o urmă și acest coautor să redevină “normal”?

Pornind de la prima luare de poziție a lui Lacan în articolul său din “Le Minotaure” (1933) – „Les motifs du crime paranoïaque” – și trecând prin mai multe interpretări și aprofundări ulterioare, vom încerca să subliniem apariția unor semnale de alarmă (în cele două cazuri semnalate la început) cu cel puțin un an – un an și jumătate înainte de pasajul la act.